

Motion till Marks kommunfullmäktige

En långsiktigt hållbar organisation för låg- och mellanstadiet

Skolororganisationen i Marks kommun befinner sig i ett avgörande skede. Under en längre tid har sjunkande kunskapsresultat kombinerats med bristande strukturella åtgärder. Samtidigt minskar antalet barn i skolåldern och flera av kommunens skolbyggnader är i behov av omfattande renovering efter år av eftersatt underhåll. Sammantaget står kommunen inför en trefaldig utmaning: en akut kunskapskris, demografiska förändringar och ett stort investeringsbehov i fastighetsbeståndet.

För Liberalerna i Mark har det under en lång tid varit tydligt att nuvarande organisation inte är hållbar. Att fortsätta som idag är inte ett alternativ om vi menar allvar med att vända resultaten och skapa likvärdig utbildning för alla elever i Marks kommun. Samtidigt är det avgörande att nödvändiga förändringar genomförs på ett ansvarsfullt sätt som tar tillvara fungerande strukturer och ger kommunens invånare trygghet och långsiktighet. Detta är inte en fråga om nedläggningar för nedläggningarnas skull, utan om att bygga ett skolsystem som håller över tid – både pedagogiskt, ekonomiskt och socialt. Politiken måste ta ett mycket tydligare ansvar för inriktningen.

Skolans storlek och kvalitet

En grundläggande utgångspunkt för Liberalerna är att en skola kan vara för liten för att fungera väl. Vi menar att minst två parallellklasser per årskurs krävs för att skapa stabila och robusta skolmiljöer. Det ger förutsättningar för kollegialt samarbete mellan lärare, ett bredare socialt sammanhang för eleverna och en organisation som klarar frånvaro och personalomsättning utan att kvaliteten urholkas.

Vår målsättning är att klasser i låg- och mellanstadiet inte ska överstiga 20 elever. Det är en rimlig nivå för att läraren ska kunna se varje elev och tidigt upptäcka kunskapsluckor. Årskullar på 5–10 elever är däremot inte långsiktigt hållbara, vare sig ur ett pedagogiskt, socialt eller ekonomiskt perspektiv. I sådana fall behöver upptagningsområden ses över och ritas om.

Liberalerna vill också undvika att elever tvingas byta skola mellan låg- och mellanstadiet. Kontinuitet skapar trygghet och ger bättre möjligheter att följa varje barns utveckling, särskilt i grundläggande ämnen som svenska och matematik. Tidiga skolbyten riskerar att slå hårdast mot de elever som redan har det svårast. Om vi missar dessa elever tidigt riskerar problemen att växa och i förlängningen bidra till ökad skolfrånvaro och hemmasittande.

Större och mer stabila enheter ger dessutom bättre förutsättningar för elevhälsa. Tillgång till skolsköterska, kurator och specialpedagog måste vara en integrerad del av verksamheten och inte något som lärare förväntas kompensera för. Även skolledarskapet gynnas av större enheter – färre delade rektorstjänster gör det lättare att rekrytera och behålla närvarande och kompetenta rektorer. Marks kommun ska också garantera bemannade och fungerande skolbibliotek även på landsbygden, i linje med lagkraven från 1 juli 2025 – inte genom symboliska 'bokhörnor', utan genom faktisk och planerad tillgång för alla elever.

Politikens ansvar

Det har framförts att politiken bör nöja sig med att ange riktvärden och sedan överlåta till förvaltningen att avgöra vilka skolor som ska byggas ut eller avvecklas. Liberalerna menar att detta vore att abdikera från ett av kommunpolitikens mest grundläggande ansvar. Frågan om var skolor ska finnas är av avgörande betydelse för kommunens utveckling och för människors vardag. Därför måste politiken kunna ge tydliga och ärliga besked om både mål och vägval.

För att ta tillvara kommunens växtkraft behöver vi satsa där det finns långsiktig potential och där barn faktiskt föds. Det innebär att vi inte enbart kan luta oss mot översiktsplanen, utan också väga in faktisk demografisk utveckling. Förslaget att behålla små lågstadier och samtidigt avveckla mellanstadier är enligt Liberalerna olyckligt. Det leder till mycket små och sårbara enheter, samtidigt som kostnader för lokaler och drift kvarstår och pedagogiska risker uppstår vid tidiga skolbyten.

Liberalernas inriktning

Liberalerna ser goda förutsättningar för långsiktigt hållbara F–6-skolor med två parallellklasser i Hyssna, Horred och Fotskäl, där skolorna bör byggas ut och utvecklas. Samtidigt bedömer vi att elevunderlagen över tid är otillräckliga i Torestorp, Öxabäck, Ubbhult och Björketorp för att motivera fortsatt grundskoleverksamhet.

Även om Ubbhult växer till följd av sitt geografiska läge bedömer vi att underlaget under överskådlig tid inte räcker för en fullvärdig F–6-skola med två parallellklasser. Att i detta läge bevara enbart lågstadier riskerar att skjuta problemen framför oss och skapa nya, upprepade nedläggningsprocesser. Tydliga och långsiktiga beslut ger invånarna bättre möjligheter att anpassa sig.

Behov av kunskapsunderlag

Mot bakgrund av diskussionen om en eventuell rådgivande folkomröstning i skolfrågan är det särskilt viktigt att det finns gedigna och transparenta beslutsunderlag. Både politiken och kommuninvånarna måste ges möjlighet att förstå vilka alternativ som finns och vilka konsekvenser de får på kort och lång sikt.

Yrkanden

Liberalerna föreslår därför att kommunfullmäktige beslutar:

- **att** fastställa ett riktvärde om högst 20 elever och om minst 15 per klass i årskurserna F–6,
- **att** ge barn- och utbildningsnämnden i uppdrag att ta fram förslag på nya upptagningsområden i syfte att långsiktigt skapa elevunderlag för minst två parallellklasser i Horred, Hyssna och Fotskäl,
- **att** ta fram kostnadsunderlag för utbyggnad av dessa skolor för att möjliggöra verksamhet om cirka 280 elever i årskurserna F–6, samt
- **att** stoppa fortsatt projektering av nya grundskolor i Björketorp och Ubbhult och i stället omfördela investeringsmedel till utbyggnad av skolan i Hyssna, där behovet bedöms vara mest akut.

Liberalerna i Mark

Genom

Maria Aronsson Dahl (L)

&

Niclas Svedberg (L)